

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I
ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80

KLASA: 351-02/18-03/234

URBROJ: 517-08-1-2-18-7

Zagreb, 18. svibnja 2018.

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA, GRAD SLAVONSKI BROD
2178/01 - GRADONAČELNIK

Primljeno:	5.6.2018.	
Klasifikacijska oznaka	Ustroj. jed:	
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.

GRAD SLAVONSKI BROD
n/p gradonačelnik, Mirko Duspara, dr.med.
Vukovarska 1
35000 Slavonski Brod

PREDMET: Ekološki incident u Slavonskom Brodu, izlijevanje nafte iz produktovoda Slobodnica - Brod (BiH)
- odgovor o postupanju, dostavlja se

Veza: KLASA: 053-01/18-01/28 i KLASA: 810-01/18-01/6

Poštovani gradonačelnice,

sukladno Vašim podnescima od 30. ožujka i 2. travnja 2018. povodom izvanrednog događaja istjecanja nafte iz produktovoda Slobodnica - Brod (BiH) u nastavku se dostavljaju informacije o do sada poduzetim aktivnostima inspeksijskih službi ovoga Ministarstva kako slijedi.

Povodom poziva Centra 112 upućenog inspekciji zaštite okoliša u srijedu 28. ožujka 2018. u 13.20 sati da je došlo do izlijevanja nafte kod hotela Zovko na zapadnom ulazu u Slavonski Brod, inspekcija zaštite okoliša je odmah po zaprimanju obavijesti obavila nadzor na lokaciji. Tom prilikom utvrđeno je da je uzrok izvanrednog događaja ispitivanje (tlačna proba) dijela produktovoda Slobodnica - Brod (BiH).

Vlasnik produktovoda je pravna osoba Plinacro d.o.o. čiji su djelatnici oko 13.00 sati osjetili miris benzina i o tome obavijestili nadležne službe. Ugovorno, u svrhu ispitivanja stanja produktovoda radi prenamjene u plinovod kojim bi se opskrbljivala rafinerija u Brodu (BiH), radove ispitivanja provodila je pravna osoba Crodex d.o.o. putem pravne osobe Mato EL-D d.o.o.. Pravna osoba Crodex d.o.o. preuzela je odgovornost za sanaciju i u tu svrhu angažirala ovlaštenu pravnu osobu AEKS d.o.o. iz Ivanić Grada. Sanacija onečišćenog tla započela je tijekom inspeksijskog nadzora.

Inspekcija zaštite okoliša naložila je predstavnicima pravne osobe Plinacro d.o.o. da se u svrhu provjere mogućih drugih mjesta onečišćenja obiđe cijela trasa produktovoda, što je i učinjeno, a prema izjavi pravne osobe novih vidljivih mjesta onečišćenja na površini nije bilo. Zapisnikom inspekcije zaštite okoliša naloženo je da se produktovod isprazni i sadržaj zbrine putem ovlaštene osobe, te da se odmah po završetku sanacije obavijesti inspekcija zaštite okoliša o izvršenom i da joj se dostavi propisana dokumentacija.

Ponovljeni nadzor inspekcije zaštite okoliša na lokaciji propuštanja produktovoda u svrhu praćenja tijeka sanacije, te utvrđenja činjeničnog stanja povodom poziva predstavnika Gradskog poglavarstva Grada Slavenskog Broda zbog sumnje građana na onečišćenje bunara koji opskrbljuju Slavonski Brod vodom za piće, obavljen je u petak 30. ožujka 2018. S obzirom na novonastalu situaciju, inspekcija zaštite okoliša je putem Centra 112 zatražila da se o sumnji građana na onečišćenje bunara, u svrhu ispitivanja kvalitete vode za piće, obavijesti Zavod za javno zdravstvo u Slavanskom Brodu i tvrtka Vodovod d.o.o. koja je odgovorna za opskrbu grada vodom za piće, te sanitarna inspekcija. O novim okolnostima inspekcija zaštite okoliša obavijestila je i državnu vodopravnu inspekciju.

Vezano uz sanaciju onečišćenja tla, u inspekcijskom nadzoru 30. ožujka 2018. utvrđeno je da sanacija nije zadovoljavajuća i naložene su mjere za popravak i utvrđivanje obuhvata potrebne sanacije sondiranjem i ispitivanjem sanirane lokacije i okolnog terena.

Ponovljenim nadzorom na lokaciji u subotu 31. ožujka 2018. inspekcija zaštite okoliša je zbog osnovane sumnje da je zbog nepravilnog djelovanja odgovornih osoba prilikom ispitivanja produktovoda došlo do njegovog oštećenja na dionici koji prolazi kroz vodozaštitno područje, te da je time došlo do onečišćavanja okoliša, izdala usmeno rješenje na zapisnik – hitne mjere.

Rješenjem je pravnim osobama Plinacro d.o.o. i Crodux d.o.o. naređeno sljedeće:

1. provjera stanja produktovoda postupkom/metodom koja nema negativan utjecaj na okoliš u svrhu utvrđivanja mogućih mjesta oštećenja, a zbog sumnje da je uslijed propuštanja produktovoda došlo do onečišćenja tla i posljedično zdenaca vode za piće,
2. sprječavanje daljnjeg onečišćenja tla i sanacija lokacije putem ovlaštene osobe ukoliko se provjerom iz točke 1.1. izreke rješenja utvrdi oštećenje produktovoda,
3. poduzimanje daljnjih mjera na sanaciji postojećeg onečišćenja na mjestu istjecanja naftnog derivata na zapadnom ulazu u Slavonski Brod, te utvrđivanje obuhvata sanacije analizom terena na mjestu sanacije i izvan mjesta sanacije putem ovlaštene osobe.

Ponovljeni nadzor inspekcije zaštite okoliša na lokaciji u svrhu kontrole provedbe hitnih mjera izrečenih na zapisnik obavljen je u utorak 3. travnja 2018. Tom prilikom zatraženo je očitovanje o svim do sada poduzetim radnjama na sanaciji lokacije te ponovna provjera trase produktovoda u svrhu utvrđivanja novih mogućih mjesta propuštanja. Sukladno odredbi članka 244. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18) Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje i Ministarstvu unutarnjih poslova prosljeđena je obavijest o donesenim hitnim mjerama inspekcije zaštite okoliša. Obilaskom lokacije utvrđeno je da je nastavljena sanacija na mjestu primarnog propuštanja, a provodila ju je ovlaštena osoba AEKS d.o.o. iz Ivanić Grada.

U svrhu praćenja dinamike provođenja hitnih mjera, inspekcija zaštite okoliša zatražila je dostavu dnevnih pisanih izvješća o provedenim aktivnostima na sanaciji lokacije. Prema izvješću Plinacro d.o.o. od srijede 4. travnja 2018., ovlaštena osoba AEKS d.o.o. nastavila je sa sakupljanjem i kontroliranim ispumpavanjem zaostalog tekućeg sadržaja iz produktovoda bez izlivanja u okolni teren te zbrinjavanja istog. Ovlašteni laboratorij Cemtra d.o.o. iz Zagreba obavio je uzimanje uzoraka sa 9 lokacija na mjestu sanacije i sa 1 lokacije izvan mjesta sanacije sa svrhom utvrđivanja granica onečišćenja te poduzimanja daljnjih radnji na nastavku sanacijskih radova. Uzorkovanje je obavljeno nakon interventnog skidanja dijela onečišćenog tla.

Vezano za nastavak sanacije i izvršenje hitne mjere iz točke 1. usmenog rješenja inspekcije zaštite okoliša od 31. ožujka 2018. koja se odnosi na provjeru stanja produktovoda postupkom/metodom koja nema negativan utjecaj na okoliš u svrhu utvrđivanja mogućih mjesta oštećenja, Plinacro d.o.o. je Hrvatskim vodama, Vodnogospodarskom odjelu (VGO) za srednju

i donju Savu, 4. travnja 2018. podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za izvođenje radova na lokaciji blokadne stanice Sava. Prema očitovanju Hrvatskih voda od 5. travnja 2018. odobrenje za izvođenje radova ne može se dati jer aktivnosti koje bi se izvodile u neposrednoj blizini nasipa rijeke Save mogle bi prouzročiti štetne posljedice te ugroziti stabilnost i sigurnost vodnih građevina.

U naznačenom očitovanju također je navedeno da radovi koji se namjeravaju izvesti mogu trajno, povremeno ili privremeno utjecati na vodni režim te je za njih, sukladno odredbi članka 143. stavka 2. točke 3. Zakona o vodama (Narodne novine, br. 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 i 14/14), potrebno ishoditi vodopravne uvjete u kojima će se propisati i vodni nadzor izvođenja radova. Izvođenje radova je moguće nakon što vodostaj bude niži od 400 cm i nakon što se prosuši okolni teren uz nasip.

Slijedom navedenog, čišćenje produktovoda u cilju konačne sanacije odgođeno je dok se ne stvore uvjeti, po dobivenom odobrenju Hrvatskih voda. Prema procjeni predstavnika Hrvatskih voda, ovisno o vremenskim prilikama, to je period od najmanje mjesec do mjesec i pol dana.

U izvješću Plinacro d.o.o. od četvrtka 5. travnja 2018. navedeno je da je ovlaštena osoba AEKS d.o.o. nastavila sa sakupljanjem i kontroliranim zbrinjavanjem tekućeg sadržaja produktovoda. Istog dana (5. travnja 2018.) Služba kriminalističke policije Ministarstva unutarnjih poslova obavila je uzimanje uzoraka tla na mjestu sanacije na lokaciji Slobodnica. Kontrolirano sakupljanje i zbrinjavanje sadržaja produktovoda na Slobodnici nastavljeno je i u petak 6. travnja 2018., a na zahtjev i u prisutnosti predstavnika Državnog odvjetništva provedeno je izuzimanje (izrezivanje) uzorka cijevi na kojem je nastalo oštećenje. Aktivnosti koje su se na lokaciji Slobodnica obavljale u ponedjeljak 9. travnja 2018. odnosile su se na prikupljanje i prijevoz na zbrinjavanje tekućeg sadržaja iz građevinskih jama (drenirana voda).

Inspekciji zaštite okoliša je u utorak 10. travnja 2018. dostavljen Izvještaj ovlaštenog laboratorija Cemtra d.o.o. iz Zagreba o ispitivanju uzorka tla izuzetih s lokacije propuštanja produktovoda 4. travnja 2018. Ispitivanja tla su provedena u svrhu određivanja sadržaja ugljikovodika u tlu i određivanja sadržaja aromatskih ugljikovodika u tlu (benzena). Dobivene vrijednosti ugljikovodika uspoređene su s graničnim vrijednostima propisanim Pravilnikom o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja (Narodne novine, br. 9/14). U Izvještaju ovlaštenog laboratorija naznačeno je da navedeni Pravilnik ne propisuje granične vrijednosti za benzen, te su stoga za ocjenu rezultata sadržaja benzena u tlu korišteni inozemni, nizozemski, kriteriji (*Dutch Target and Intervention Values, 2000 (the Nerw Dutch List)).

Prema tim kriterijima iz izvještaja laboratorija proizlazi da su u nekim uzorcima tla (pet uzoraka) i vodi iz iskopa dokazane visoke koncentracije benzena, te je u zaključku izvještaja navedena preporuka za daljnje analize na sadržaj BTEX aromatskih ugljikovodika (benzen, toluen, etilbenzen i ksilen) i PAH (policikličkih aromatskih ugljikovodika).

S navedenim rezultatima ispitivanja tla upoznata je i državna vodopravna inspekcija ovoga Ministarstva.

Budući da je lokacija na kojoj je došlo do onečišćenja poljoprivredna površina, te da su rezultati ispitivanja tla uspoređeni s graničnim vrijednostima određenim Pravilnikom o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja, inspekcija zaštite okoliša je o dobivenim rezultatima ispitivanja tla, 11. travnja 2018., usmeno i pisanim putem obavijestila poljoprivrednu inspekciju i predložila provedbu nadzora u svrhu mogućeg nadležnog postupanja.

Temeljem prethodno navedenih rezultata ispitivanja tla, u srijedu 11. travnja 2018., obavljen je novi nadzor inspekcije zaštite okoliša na lokaciji s predstavnicima svih sudionika u sanaciji (Plinacro d.o.o., Crodus d.o.o., AEKS d.o.o., ovlašteni laboratorij Cemtra d.o.o.), uz prisutnost

predstavnik podizvođača radova i laboratorija Hidrolab koji je obavio analizu onečišćene zemlje odvezene u poslovni prostor pravne osobe AEKS d.o.o. u Ivanić Grad.

S obzirom na dobivene rezultate ispitivanja tla, inspekcija zaštite okoliša u tom nadzoru zapisnikom je naložila:

- nastavak sanacije uklanjanjem preostale onečišćene zemlje, ponovno uzorkovanje tla na površini mjesta sanacije i izvan mjesta sanacije,
- dodatnu sanaciju mjesta na kojem je došlo do curenja iz produktovoda, te uzorkovanje tekućine i tla iz kojeg se tekućina drenira,
- dostavu hodograma planiranih aktivnosti,
- dostavu svih pratećih listova koji se odnose na zbrinjavanje otpada s lokacije kao dokaz o preuzetim količinama otpada i ispostavljenim računima,
- dostavu Izvješća o ispitivanju fizikalno-kemijskih svojstava otpada za fizikalno kemijsku obradu koja se odnose na sadržaj produktovoda.

Nazočni su istim zapisnikom upućeni na odredbe Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine br. 61/14 i 3/17) s obzirom da se magistralni cjevovodi nalaze na popisu zahvata za koje Ministarstvo provodi procjenu utjecaja na okoliš, a za slučaj izmjene zahvata, odnosno stavljanja u funkciju, provodi se ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš na osnovu koje Ministarstvo donosi mišljenje.

S obzirom da su u drenažnoj jami bili prisutni ugljikovodici i osjećao se miris naftnih derivata, što je i potvrđeno nadzorom, inspekcija zaštite okoliša je obavijest o tome dostavila Ministarstvu unutarnjih poslova u svrhu mogućeg postupanja iz djelokruga nadležnosti.

Istog dana 11. travnja 2018., inspekciji zaštite okoliša dostavljeno je pisano mišljenje predstavnika Hrvatskih voda da se na mjestu akcidentnog istjecanja ugljikovodika iz produktovoda trenutačno provode najbolje moguće mjere sanacije.

Nadalje, temeljem zahtjeva za dostavom hodograma plana aktivnosti, inspekciji zaštite okoliša je 13. travnja 2018. godine dostavljen „Plan sanacije onečišćenja uslijed propuštanja produktovoda rafinerija nafte Bosanski Brod – Slobodnica“ (Oznaka: I004-CRP-18-08). Izrađivač Plana sanacije bila je pravna osoba AEKS d.o.o. iz Ivanić Grada, registrirana za obavljanje djelatnosti sanacije tla i vodenih površina poslije zagađenja, ovlaštena i za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom. U navedenom dokumentu su opisane aktivnosti koje su se u cilju sanacije provodile na lokaciji od 28. ožujka 2018. i prijedlog nastavka sanacije kojim je opisana dinamika, plan i tijek izvođenja daljnjih radova. Prema tom dokumentu predviđeno je na lokaciji propuštanja produktovoda obaviti tretiranje drenažnih (građevinskih) jama, u koje su se slijevale procijeđene količine naftnog derivata, biorazgradivim odmašćivačima i većom količinom vode kako bi se što je moguće više ugljikovodika uklonilo iz tla, usisavanje tekućeg sadržaja i odvoz na zbrinjavanje.

Postupak svakodnevnog prikupljanja i crpljenja tekućeg sadržaja iz građevinskih jama (drenirana voda) opterećenog ugljikovodicima iz pripovršinskog tla i naslaga šljunka ispod ceste na mjestu primarnog propuštanja i odvoz na zbrinjavanje provodio se do 18. travnja 2018., kada je ovlašteni laboratorij Cemtra d.o.o. obavio ponovno uzorkovanje tla na mjestu primarnog onečišćenja.

Rezultati ispitivanja uzoraka tla dostavljeni su inspekciji zaštite okoliša 2. svibnja 2018., a iz pisanog očitovanja laboratorija Cemtra d.o.o. od 7. svibnja 2018. proizlazi da je sadržaj aromatskih ugljikovodika (benzena, toluena, etilbenzena i ksilena) koji je ispitivan u izuzetim uzorcima tla zadovoljavajući i da je tlo na ispitivanim lokacijama sanirano.

Napominje se da je prema podacima iz dostavljene dokumentacije koja prati otpad (prateći listovi) do 18. travnja 2018. s lokacije izvanrednog događaja uklonjeno 308.900 kg onečišćene zemlje i 96.040 kg otpadnog fluida od čišćenja površina i kontroliranog pražnjenja produktovoda od zaostalih ugljikovodika.

Budući da je jedna od mjera inspekcije zaštite okoliša povodom izvanrednog događaja bila **provjera stanja produktovoda postupkom/metodom koja nema negativan utjecaj na okoliš u svrhu utvrđivanja mogućih mjesta oštećenja, koja temeljem očitovanja Hrvatskih voda od 5. travnja 2018. nije započela, postupak inspekcije zaštite okoliša po pitanju izvanrednog događaja u Slavonskom Brodu nije okončan.**

U cilju provedbe navedene inspeksijske mjere pražnjenja i provjere produktovoda, po dobivanju pozitivnog mišljenja Hrvatskih voda, u svrhu pristupa cjevovodu osim na lokaciji blokadne stanice Sava predviđeni su ponovo iskopi i na lokaciji Slobodnica. Tijekom tih aktivnosti također će se provoditi uzorkovanje tla, a inspekcija zaštite okoliša pratit će provedbu izvršenja naređene mjere.

Povodom navedenog izvanrednog događaja u Slavonskom Brodu u nastavku se dostavljaju i informacije o postupanju državne vodopravne inspekcije ovoga Ministarstva.

Državna vodopravna inspekcija obavila je inspeksijski nadzor lokacije u subotu 31. ožujka 2018. nakon dojave o onečišćenju vodocrpilišta ugljikovodicima.

Tijekom nadzora djelatnici Glavnog vodnogospodarskog laboratorija Hrvatskih voda proveli su uzorkovanje 5 zdenaca i vodotoka Mrsunja. Temeljem utvrđenog stanja, u skladu s Državnim planom mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda, državni vodopravni inspektor izdao je usmeno rješenje na zapisnik kojim je proglasio II. stupanj ugroženosti voda te Hrvatskim vodama naredio:

1. Postupiti prema Operativnom planu Hrvatskih voda za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda, uz stalno praćenje cijelog predmetnog prostora u svrhu zaštite podzemnih i površinskih voda pri sanaciji te do dovršetka svih radova otklanjanja i sprečavanja onečišćenja svih voda i vodoopskrbnih objekata.
2. Odrediti stručnu osobu zaduženu za nadzor i koordinaciju radova na sanaciji i otklanjanju posljedica onečišćenja tla i ostalih potrebnih radova zaštite voda, te o tome obavijestiti Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Upravu za inspeksijske poslove, Službu državne vodopravne inspekcije.
3. Izraditi konačno izvješće o provedenoj sanaciji i otklanjanju posljedica, obračunu i plaćanju troškova te u roku od 15 dana po završetku sanacije, isto dostaviti Službi državne vodopravne inspekcije.

Državna vodopravna inspekcija je 5. travnja 2018. donijela i Rješenje kojim se sukladno odredbi članka 227. stavka 1. i stavka 3. Zakona o vodama naređuje:

1. Vodovodu d.o.o. Slavonski Brod: interventno realizirati gradnju građevine: „prespoj magistralnog cjevovoda Sikirevci-Slavonski Brod, puštanje u pogon crpne stanice Bicko selo i ispiranje magistralnog cjevovoda Sikirevci-Slavonski Brod te dovod vode 100 l/s u vodoopskrbni sustav Slavenskog Broda“, u roku 15 dana.
2. Hrvatskim vodama: osposobiti tri nova zdenca na crpilištu u Sikirevcima ukupnog kapaciteta 300 l/s, izvršiti potrebne preinake na postojećim objektima i osiguranje dovoda vode od 250 l/s u vodoopskrbni sustav Slavenskog Broda, čime bi se osigurala normalna vodoopskrba, u roku 3 mjeseca.
3. Hrvatskim vodama: bez odgode, osigurati financijska sredstva za namjene iz točke 1. i 2. rješenja.

Kontrola mjera provedenih prema rješenju državnog vodopravnog inspektora izjavljenog na zapisnik 31. ožujka 2018., obavljena je 9. travnja 2018. Obavljenom kontrolom utvrđeno je da su točke 1. i 2. spomenutog rješenja provedene. Hrvatske vode su izradile i 30. travnja 2018. dostavile državnoj vodopravnoj inspekciji konačno izvješće o sanaciji i otklanjanju posljedica onečišćenja, te je time provedena i točka 3. usmenog rješenja izjavljenog na zapisnik.

Napominje se također da je u svrhu utvrđivanja mogućih izvora onečišćenja vode 9. i 13. travnja 2018. obavljen zajednički nadzor inspekcije zaštite okoliša i državne vodopravne inspekcije na šest (6) benzinskih postaja s područja Slavenskog Broda, Brodskog Stupnika i Lužana: (BP ZOVKO ZAGREB d.o.o., Bušića 11, Slavonski Brod, BP TIFON, Zapadna vezna cesta 56, Slavonski Brod, BP APIOS, Gospodarska 11, Slavonski Brod, LUKOIL LUŽANI, AC A3, Lužani, INA BP BRODSKI STUPNIK-autocesta A3 i BP EUROBENZ Požeška bb, Slavonski Brod) pri čemu je kontrolirana ispravnost sustava javne odvodnje, nepropusnost separatora i način postupanja s otpadom nastalim nakon čišćenja spremnika goriva i separatora u kojima se sakupljaju oborinske vode s manipulativnih površina.

Osim navedenih subjekata u cilju provjere postupanja korisnika vodopravnih dozvola za ispuštanje otpadnih voda na širem području zona sanitarne zaštite crpilišta vode za piće Jelas Slavonski Brod, državna vodopravna inspekcija obavila je nadzor i tri proizvodna pogona (CHROMOS-SVJETLOST d.o.o. tvornica boja i lakova u Lužanima, Đuro Đaković TEP d.o.o., Slavonski Brod, proizvodni pogon u Lužanima i ORIOLIK d.o.o., proizvodnja namještaja i poliuretana Oriovac), jedne svinjogojske i jedne peradarske farme (ŽITO d.o.o. Osijek, svinjogojska farma Lužani, i JOZIĆ, farma peradi u Slavanskom Kobašu). Težište nadzora je bila provjera postupanja pri manipuliranju naftnim derivatima uljima i mazivima, aditivima i kemijskim sredstvima koja se koriste u proizvodnji ili nastaju kao nus proizvod.

Inspeksijskim nadzorima navedenih gospodarskih subjekata nisu utvrđene povrede propisa iz djelokruga rada inspekcije zaštite okoliša i državne vodopravne inspekcije.

Napominje se također da pojačanom i svakodnevnom kontrolom državne vodopravne inspekcije koja se nakon izvanrednog događaja provodila u suradnji s predstavnicima Hrvatskih voda i vodočuvarskom službom, nisu detektirani novi izvori onečišćenja voda melioracijskih sustava kanala i vodotoka.

S poštovanjem,

DOSTAVITI

1. Naslovu,
2. Arhiva, ovdje